

13 februari 2025

REKENKAMER RENKUM

Rekenkameronderzoek

Subsidies in de gemeente Renkum

Colofon

Datum:

13 februari 2025

Rekenkamer Renkum

Mevrouw J. (Janneke) Hagens

De heer H. (Henry) Potman

Secretaris

Mevrouw J. (Joyce) le Comte

Onderzoekers:

De heer L.G.W. (Lennart) Straver MSc

De heer L.M. (Robert) Klaassen MSc

Mevrouw Dr. I. (Imke) Kruitwagen

Inhoudsopgave

Colofon	2
Bestuurlijke nota	4
Een onderzoek naar subsidies in Renkum	5
Infographic	7
Conclusies en aanbevelingen	8
Reactie van college van B&W	12
Nawoord rekenkamer	14
Nota van bevindingen	15
1. Aard en omvang van subsidies in Renkum	16
1.1 Kader voor subsidieverstrekking	16
1.2 Soorten subsidies in Renkum	17
1.3 Omvang subsidies in Renkum	18
2. Beleid in beeld	20
2.1 Doelen en ambities voor subsidieverstrekking	20
2.2 Beleidsambities Sociaal Domein, Cultuur & Toerisme	20
2.3 Algemene Subsidieverordening (2014)	23
2.4 Rolverdeling raad en college bij kaderstelling subsidies	25
3. Praktijk van subsidieverlening	27
3.1 Subsidieverstrekking: het interne en het externe perspectief	27
3.2 Herijking van het subsidieproces (2020)	30
4. Monitoring en verantwoording	32
4.1 Verantwoording van subsidies door subsidieontvangers	32
4.2 Verantwoording van subsidies aan de gemeenteraad	34
Bijlage 1. Geraadpleegde bronnen	36
Bijlage 2. Overzicht subsidieontvangers Renkum	37
Bijlage 3. Wegingscriteria subsidieaanvraag sociaal domein	40

Bestuurlijke nota

Een onderzoek naar subsidies in Renkum

Aanleiding en doelstelling

Het verstrekken van subsidies is een belangrijk middel voor gemeenten om te sturen op het bereiken van beleidsdoelen. Met een subsidie kunnen activiteiten worden georganiseerd die belangrijk zijn voor de gemeente, maar die zonder subsidie om economische redenen niet uitgevoerd zouden kunnen worden of onbetaalbaar zouden zijn voor gebruikers. Bij het besteden van gemeentelijke middelen zoals subsidiegelden, is het van belang om dat op een juiste manier te doen. Door het doelgericht en doelmatig inzetten van subsidies, kunnen gemeenten een directe bijdrage leveren aan het bereiken van maatschappelijke effecten die de gemeente zich ten doel heeft gesteld.

Tijdens de inventarisatie van de onderzoeksonderwerpen van de rekenkamer bij de gemeenteraad, was het onderwerp subsidie één van de meest genoemde onderwerpen. De raadsleden willen graag meer inzicht in dit onderwerp, zowel procesmatig als inhoudelijk. Dit rekenkameronderzoek draagt daaraan bij.

Vraagstelling

De volgende centrale vraag is geformuleerd om bovenstaande doelstelling van dit onderzoek te realiseren:

Hoe is het subsidiebeleid van de gemeente Renkum ingericht, en hoe zijn de doelmatigheid en doeltreffendheid hierin geborgd?

Aan de hand van veertien deelvragen beantwoorden we de centrale vraag. Deze deelvragen zijn verdeeld over vier thema's.

N	Deelvraag	Hoofdstuk
Aard en omvang		
1	Welke (soorten) subsidies worden er verstrekt in de gemeente Renkum?	H1
2	Wat is de totale omvang van subsidies die in de periode 2020–2023 door de gemeente Renkum zijn verstrekt?	H1
3	Aan welke partijen en voor welke activiteiten verstrekt de gemeente Renkum subsidies?	H1
Beleid		
4	Welke doelen en ambities heeft de gemeente Renkum voor gemeentelijke subsidieverstrekking geformuleerd?	H2
5	Wat zijn de beleids- en uitvoeringskaders voor gemeentelijke subsidieverstrekking?	H2
6	Wat is de rolverdeling tussen college en raad bij het subsidiebeleid van de gemeente Renkum?	H2
Uitvoering		
7	Hoe ziet het proces van subsidieverstrekking er in de praktijk uit?	H3
8	Op welke wijze worden inwoners en organisaties van de gemeente Renkum op de hoogte gesteld van subsidies en de mogelijkheden voor aanvraag van subsidies?	H3

9	Hoe ervaren subsidieaanvragers het proces van het doen van een subsidieaanvraag?	H3
10	Welke knel- en succespunten kent de uitvoering van het subsidiebeleid van de gemeente Renkum?	C&A
11	Welke lessen kunnen worden getrokken voor subsidies en uitvoering van subsidies in de gemeente Renkum?	C&A
Monitoring en evaluatie		
12	Op welke manier leggen subsidieontvangers verantwoording af over de inzet van subsidies?	H4
13	Hoe worden de effecten van de subsidies gemonitord?	H4
14	Hoe wordt de gemeenteraad geïnformeerd over subsidieregelingen en over de effecten van subsidies?	H4

Onderzoeksverantwoording

Het onderzoek is gestart in juli 2024 met een startgesprek met de rekenkamer en een vertegenwoordiging van de ambtelijke organisatie. In dit startgesprek zijn de onderzoeksopzet en het informatieverzoek toegelicht. Na ontvangst van de documentatie zijn de eerste weken van het onderzoek besteed aan het analyseren en bestuderen van deze documenten. De documentatie bestond onder andere uit de Algemene subsidieverordening, interne werkprocessen, het openbaar subsidieregister en andere stukken die inzicht bieden in de praktijk van subsidies in Renkum.

De resultaten van de documentanalyse zijn vervolgens getoetst en verder verdiept in drie interviews. Een overzicht van de gevoerde interviews is opgenomen in bijlage 1. Naast de documentanalyse en de interviews, is er ook een casusonderzoek uitgevoerd. In dit casusonderzoek is gesproken met zes subsidieontvangers. Ook zijn de relevante documenten voor het aanvragen en verstrekken van deze zes subsidies bestudeerd.

Alle onderzoeksresultaten zijn gebundeld in deze rapportage. De conceptversie van de nota van bevindingen is op 16 november 2024 aan de organisatie aangeboden voor het ambtelijk wederhoor. Het ambtelijk wederhoor is een feitelijke check op de rapportage en is ontvangen op 6 december 2024. Hierna is de definitieve rapportage, bestaande uit een bestuurlijke nota en nota van bevindingen op 13 december 2024 aangeboden aan het college voor een bestuurlijke reactie. Deze is op 21 januari 2025 ontvangen en vervolgens opgenomen in de bestuurlijke nota. Hierna is de rapportage aangeboden aan de gemeenteraad van Renkum.

Leeswijzer

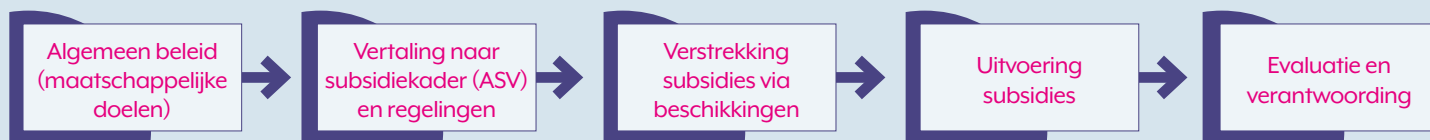
Deze rapportage bestaat uit een bestuurlijke nota en een nota van bevindingen. De bestuurlijke nota bestaat uit de inleiding, een infographic, de conclusies en aanbevelingen en de bestuurlijke reactie van het college van burgemeester en wethouders. De infographic geeft de bevindingen van het onderzoek visueel weer. De nota van bevindingen bestaat uit vier hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk richt zich op de aard en omvang van subsidies in de gemeente Renkum. Het tweede hoofdstuk gaat in op kaders voor subsidieverstrekking. Daarna legt het derde hoofdstuk de focus op de praktijk van subsidieverstrekking. In het vierde hoofdstuk is aandacht voor de monitoring en verantwoording van subsidies. Hierbij kijkt het hoofdstuk zowel naar verantwoording van subsidieontvangers aan de gemeente als naar de verantwoording van het college over subsidies.

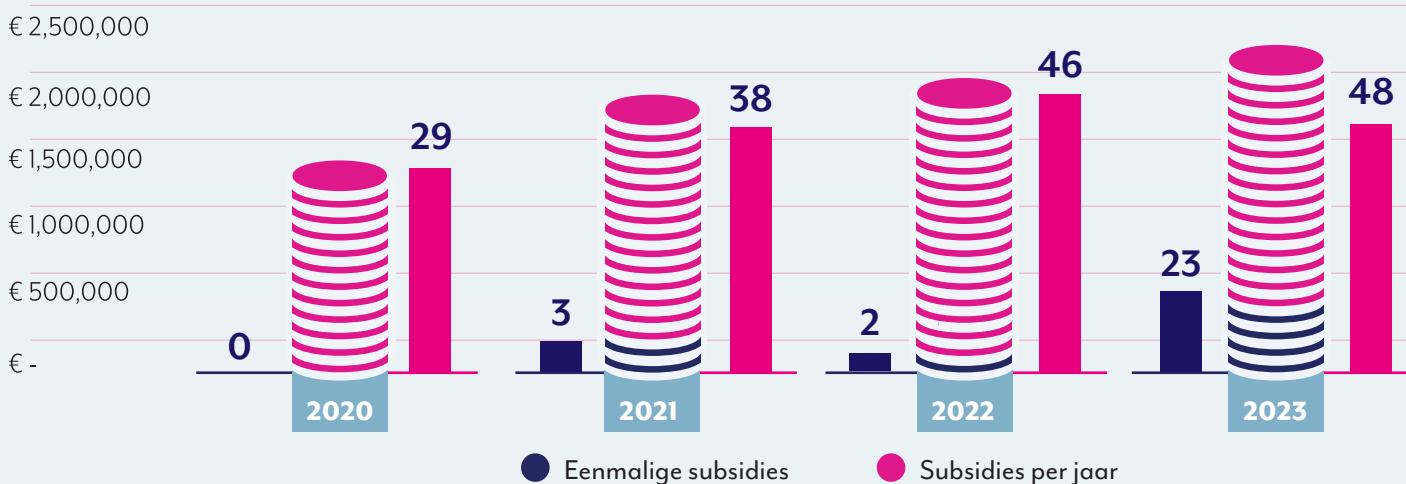
Een onderzoek naar subsidies in de gemeente Renkum

Rekenkamer Renkum (2025)

Het proces van subsidieverstrekking

Omvang in € & aantal verstrekte subsidies sociaal domein, cultuur en toerisme

Renkum verstrekt subsidies op drie beleidsterreinen:

SOCIAAL DOMEIN

CULTUUR

TOERISME

In de periode 2020 - 2023 zijn in totaal 189 subsidies verstrekt door de gemeente Renkum.

Kernbevindingen

- Renkum heeft geen beleid over hoe zij subsidies als sturingsinstrument inzet voor het behalen van maatschappelijke doelen.
- Subsidieontvangers zijn tevreden over het proces, maar zien aandachtspunten voor toegankelijkheid van aanvraag en snelheid van behandeling.
- Er vindt geen evaluatie en verantwoording plaats van de bijdrage van de inzet van subsidies aan beleidsdoelen.
- Het ontbreekt de gemeenteraad, college en organisatie aan inzicht in doeltreffendheid van subsidies.

Aanbevelingen

Stel heldere uitgangspunten en doelstellingen op voor de inzet van subsidies.

Evalueer de Algemene Subsidieverordening (2014) en actualiseer deze indien nodig.

Maak inzichtelijk hoe subsidies bijdragen aan het bereiken van beleidsdoelstellingen.

Ontwikkel het subsidieproces verder door en houd hierbij oog voor de vastgestelde termijnen.

Evalueer op welke manier de eenmalige subsidies voor cultuur in 2023 hebben bijgedragen aan de Cultuurvisie.

Bespreek de wensen voor informatievoorziening over subsidies.

Conclusies en aanbevelingen

Centrale boodschap

De gemeenteraad van Renkum heeft de Algemene Subsidieverordening (2014) in 2013 vastgesteld als gemeentelijke kader voor subsidieverstrekking. Renkum heeft niet geformuleerd hoe zij subsidies als sturingsinstrument in wil zetten om beleidsdoelen te bereiken. Jaarlijks verstrekt de gemeente Renkum ongeveer €2 miljoen aan subsidies om doelen in het sociaal domein, cultuur en toerisme te realiseren. Het is niet altijd duidelijk op welke manier de gesubsidieerde activiteiten daadwerkelijk bijdragen aan de realisatie van die doelen. Het proces van subsidieverstrekking is in 2021 herijkt en verder geprofessionaliseerd. De subsidieontvangers zijn over het algemeen tevreden over de praktijk van subsidieverlening in Renkum.

De conclusies en aanbevelingen zijn opgesteld door de Rekenkamer Renkum op basis van de nota van bevindingen. Uit het onderzoek volgen zes conclusies en zes aanbevelingen.

Conclusies

1. De gemeente Renkum kent geen beleid ten aanzien van de inzet van subsidies.

Renkum zet subsidies in als een sturingsinstrument om haar beleidsdoelstellingen te bereiken. De manier waarop Renkum dat wil doen is onduidelijk. De Algemene Wet Bestuursrecht en de Algemene Subsidieverordening (2014) bieden het juridisch kader voor subsidieverstrekking. De gemeente heeft echter geen subsidiebeleid waarin doelen en ambities voor subsidieverstrekking zijn geformuleerd. Een subsidiebeleid geeft inzicht in de wijze waarop de inzet van subsidie als beleidsinstrument bijdraagt aan het realiseren van concrete doelstellingen. In de aanbevelingen geeft de rekenkamer aan hoe dit kan worden vormgegeven.

2. Inzicht in doeltreffendheid van subsidies ontbreekt in de gemeente Renkum.

De beleidsdoelstellingen van de verschillende domeinen van Renkum dienen als uitgangspunt voor het verstrekken van subsidies, maar een expliciete koppeling tussen subsidie en beleidsdoelstellingen ontbreekt nu. In de praktijk biedt een subsidieaanvrager een activiteitenplan/productenboek aan bij de aanvraag van een subsidie. De gemeente verleent subsidie als de beoogde activiteiten bijdragen aan gemeentelijke doelstellingen. In de onderzochte dossiers is niet duidelijk hoe de toetsing van de aanvraag daarop plaatsvindt en aan welke beleidsdoelstelling wordt getoetst. Ook komt niet naar voren in de verantwoordingsinformatie aan de raad in welke mate een activiteit bijdraagt aan het realiseren van een beleidsdoelstelling. Hierdoor is geen inzicht in de doeltreffendheid van de subsidies.

In 2023 heeft de gemeenteraad eenmalig €100.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de nieuwe cultuurvisie. Renkum zet dit geld in voor eenmalige subsidies voor cultuurinitiatieven met de veronderstelling dat deze initiatieven hierna geen subsidie meer nodig hebben om hun initiatief te continueren. Het is nog niet inzichtelijk of deze veronderstelling juist is geweest.

3. Subsidieontvangers van de gemeente Renkum zijn over het algemeen tevreden over het herijkte subsidieproces, maar er zijn enkele aandachtspunten.

De herijking van het subsidieproces in 2021 is een goede stap geweest in het professionaliseren van de praktijk van subsidieverlening in de gemeente Renkum. Subsidieontvangers van de gemeente Renkum ervaren het subsidieproces van Renkum over het algemeen als prettig en informeel. Ze waarderen het contact dat ze hebben met de gemeente.

Wel zien de subsidieaanvragers en de rekenkamer nog enkele aandachtspunten. Zo is het aanvraagformulier voor een eenmalige subsidie, in tegenstelling tot het aanvraagformulier voor een subsidie per jaar, niet elektronisch invulbaar. Sommige subsidieaanvragers hebben de ervaring dat zij zelf een aantal keer contact moeten opnemen met de gemeente, voordat de gemeente de aanvraag beoordeelt. De gemeentelijke organisatie herkent zich in de knelpunten met betrekking tot de bewaking van de termijnen bij aanvraag en vaststelling.

4. Monitoring van de inzet van subsidies blijft veelal beperkt tot de vaststelling van subsidies.

De gemeente maakt voor de verlening van subsidies afspraken met subsidieontvangers over de inzet van de subsidie. De afspraak is dat de subsidieontvanger de voorgenomen activiteit zoals beschreven uitvoert. De gemeente maakt beperkt aanvullende afspraken over de output (wat is met de verstrekte gelden gedaan) of outcome (wat is met de verstrekte gelden bereikt) van een subsidie. Met uitzondering subsidies met een grotere omvang, zoals de Bibliotheek of Stichting MEE Gelderse Poort, vindt er geen tussentijds overleg plaats. Subsidies onder de €5.000 worden bij verlening vastgesteld en de administratieve last van tussentijdse monitoring is hier niet proportioneel. Bij subsidies hoger dan €5.000 vindt de monitoring achteraf bij het vaststellen van de subsidie plaats. Dit betekent dat er tussentijds niet bijgestuurd kan worden op de doeltreffendheid van de subsidie.

5. De gemeenteraad stuurt bij op het subsidieproces en heeft minder aandacht voor doelbereik van subsidies.

Het college is belast met de uitvoering van de ASV. De raad stelt de financiële en beleidskaders. Althans, dat is de rolverdeling volgens de ASV. In de praktijk stuurt de gemeenteraad ook wel eens bij op de uitvoering. In 2019 riep de gemeenteraad het college unaniem op om alle subsidies te herijken en in beeld te brengen of de afspraken over subsidies werden nagekomen. Naar aanleiding van deze motie is het subsidieproces herijkt. Ook wil de gemeenteraad inwoners betrekken bij de verdeling van subsidies via de pilot *Renkum Doet*. Deze pilot is echter nog niet opgestart. De gemeenteraad heeft in de onderzochte periode geen instrumenten ingezet om inzicht te krijgen in de mate waarin met subsidie gemeentelijke doelen worden bereikt.

6. De verantwoording over subsidies aan de gemeenteraad is beperkt en geeft geen inzicht in de doeltreffendheid van subsidies.

De informatievoorziening aan de gemeenteraad over subsidies is in de periode 2020–2023 summierder geworden. De verantwoording van het college aan de gemeenteraad over de verstrekte subsidies vond in de periode 2020 – 2022 plaats via de jaarstukken en het openbaar subsidieregister. Bij vaststelling van de perspectiefnota 2022 – 2026 heeft de raad besloten om de subsidieparagraaf te schrappen uit de P&C-cyclus vanaf 2023. Het openbaar subsidieregister van de gemeente Renkum bevat een overzicht van de verstrekte subsidies op de domeinen sociaal domein, cultuur en toerisme. Hierbij is aandacht voor de subsidieontvanger, het type subsidie, de omvang van de subsidie en de activiteit (m.u.v. 2022). Deze informatievoorziening is vooral financieel van aard. Het is niet inzichtelijk aan welke beleidsdoelstellingen een subsidie bijdraagt. Dit maakt dat er voor de gemeenteraad (en inwoners) geen zicht is op doelmatig- en doeltreffendheid van de verstrekte subsidies.

Aanbevelingen

1. Stel heldere uitgangspunten en doelstellingen op voor de inzet van subsidies.

Subsidies zijn geen doel, maar een middel om doelen te bereiken. Dit kan meer terugkomen in de manier waarop Renkum subsidies momenteel inzet. Maak duidelijker op welke manier de gemeente Renkum subsidies als een sturingsinstrument wil inzetten en op welke beleidsterreinen (specifiek: welke doelen binnen die beleidsterreinen) de gemeente dit doet.

Dit kan de gemeenteraad doen door een kadernotitie subsidies vast te stellen. Hierin kan kort worden omschreven aan welke gemeentelijke beleidsdoelen de subsidies moeten bijdragen, hoe de subsidies daarvoor worden ingezet en hoe hierover verantwoording wordt afgelegd. Hierbij is het belangrijk om aandacht te hebben voor de afweging van de gemeente om bijvoorbeeld alleen subsidies in te zetten voor sociaal domein, cultuur en toerisme. Ook beveelt de rekenkamer aan om in een kadernotitie subsidies afspraken te zetten over de manier waarop de raad wordt geïnformeerd. De rekenkamer beveelt aan om in de verantwoording aan de raad meer te kijken naar de outcome in plaats van enkel de output.

2. Evalueer de Algemene Subsidieverordening (2014) en actualiseer deze indien nodig.

Naast het opstellen van uitgangspunten en doelstellingen voor subsidie, is het goed om te kijken naar de actualiteit van de Algemene Subsidieverordening (2014). Het is meer dan tien jaar geleden dat de geldende ASV door de gemeenteraad is vastgesteld. Het uitvoeringsproces van subsidieverstrekking is in 2021 op verzoek van de gemeenteraad geëvalueerd. In de afgelopen jaren is geen evaluatie van verordening uitgevoerd. De AwB schrijft voor om de doeltreffendheid en effecten van subsidies eenmaal per vijf jaar te evalueren. De evaluatie en een kadernotitie subsidiebeleid bieden eventueel aanleiding voor een actualisatie van de ASV. Sluit de ASV nog aan bij wat de gemeente door middel van subsidies wil bereiken?

3. Maak inzichtelijk hoe subsidies bijdragen aan het bereiken van beleidsdoelstellingen.

Het ontbreekt aan inzicht in de relatie tussen subsidies en beleid in de verantwoordingsinformatie aan de raad van de gemeente Renkum. Ook intern is deze informatie niet inzichtelijk. Een manier om deze relatie inzichtelijk te maken, is door beleidsdoelstellingen te koppelen aan prestatieafspraken bij verstrekking. Het is van belang dat duidelijk is aan welke maatschappelijke doelen een subsidie bijdraagt en op welke manier dit gemonitord kan worden. Zo ontstaat er inzicht in de doeltreffendheid van subsidies.

4. Ontwikkel het subsidieproces verder door en houd hierbij oog voor de vastgestelde termijnen.

Uit het onderzoek en gesprekken met de ontvangers volgen nog enkele knelpunten in de uitvoering. Geef het college opdracht om deze knelpunten op korte termijn op te lossen. Allereerst is vanuit de herijking in 2021 naar voren gekomen dat er een knelpunt is bij het invullen van de checklist voor de accountant. Binnen de organisatie is niet duidelijk of dit knelpunt al is opgepakt. Draag daarnaast ook zorg voor het ook digitaal toegankelijk zijn van het aanvraagformulier van eenmalige subsidies; het bewaken van de vastgestelde termijnen. Bezie daarnaast de mogelijkheid om in overleg de termijnen voor de subsidieaanvraag te herijken, zodat deze beter aansluiten bij de praktijk van aanvragers.

5. **Evalueer op welke manier de eenmalige subsidies voor cultuur in 2023 hebben bijgedragen aan de Cultuurvisie.**

Renkum heeft met incidenteel geld in 2023 een aantal eenmalige subsidies verstrekt voor cultuurinitiatieven. De veronderstelling van de gemeente is hierbij geweest dat deze initiatieven hierna geen subsidie meer nodig hebben om hun initiatief te continueren. Het is raadzaam om in 2025 te evalueren of deze eenmalige subsidies inderdaad hebben bijgedragen aan het halen van de beleidsdoelstellingen voor cultuur, en of deze initiatieven inderdaad zelfstandig, zonder subsidie, kunnen bestaan. De ervaring leert dat niet elk initiatief na een jaar al zelfstandig, zonder subsidie, kan bestaan. Daarom is het de vraag in hoeverre deze initiatieven, als het niet gelukt is om op eigen benen te gaan staan, in de periode van een jaar een bijdrage hebben kunnen leveren aan de beleidsdoelstellingen. Koppel de resultaten van de evaluatie wanneer bekend ook terug aan de raad en trek hierbij lessen voor subsidietrajecten in de toekomst en het incidenteel geld hiervoor beschikbaar stellen.

6. **Bespreek de wensen voor informatievoorziening over subsidies.**

Informatievoorziening over subsidies vindt nu alleen nog plaats via het online openbaar subsidieregister. Ga als gemeenteraad hierover in gesprek met het college. Zorg in ieder geval voor inzicht in de relatie tussen beleidsdoelen en verstrekte subsidies. De gemeente kan daarnaast overwegen om te gaan werken met een interactief subsidieregister in de vorm van een dashboard dat inzicht geeft in subsidiepartijen en bedragen, die weer gekoppeld zijn aan de beleidsdoelstellingen. Dit leidt tot betere verantwoording voor zowel de gemeenteraad als voor inwoners. Het interactieve subsidieregister van de gemeente Vlaardingen kan hiervoor als inspiratie dienen.¹

---

¹ [Openbaar subsidieregister, gemeente Vlaardingen](#)

Reactie van college van B&W

Generaal Urquhartlaan 4
6861 GG Oosterbeek

Postbus 9100
6860 HA Oosterbeek
Telefoon (026) 33 48 111

Internet www.renkum.nl

Rekenkamer Renkum

IBAN NL02BNGH0285007076

KvK 09215649

Datum

Onderwerp

21 januari 2025

Bestuurlijke reactie *Onderzoeksrapport Subsidies in Renkum*

Geachte leden van de Rekenkamer,

Wij ontvingen van u het Onderzoeksrapport 'Subsidies in Renkum'. U biedt ons de mogelijkheid om bestuurlijk te reageren, waarvoor dank. Onze reactie treft u hieronder aan.

Wij hebben met belangstelling kennisgenomen van het rapport. In het rapport treffen wij geen onjuistheden aan. U heeft naar onze mening een degelijk onderzoek uitgevoerd, waaraan wij graag onze medewerking hebben verleend.

Ingaande op de aanbevelingen die voortkomen uit uw rapport is onze reactie als volgt. Het gemeentelijk subsidiebeleid is in het verleden reeds besproken met de gemeenteraad. Daaruit is onder andere voortgekomen geen afzonderlijk subsidiebeleid op te stellen en de subsidieparagraaf in de P&C-cyclus te laten vervallen. Beleidsdoelstellingen zijn vastgelegd in diverse inhoudelijke beleidsnota's. Over de inzet en de behaalde doelstellingen per beleidsveld wordt verantwoording afgelegd in de P&C-cyclus.

Een belangrijke aanbeveling is om de wensen van de gemeenteraad voor informatievoorziening over subsidies te bespreken. Dit kan plaatsvinden vanuit een behoefte van de gemeenteraad. Graag stemmen wij hierin af met de gemeenteraad, waarbij het door u gepresenteerde rapport als basisdocument kan dienen. Wij zien het debat en de besluitvorming in de gemeenteraad tegemoet en desgewenst zullen wij daaropvolgend de gewenste acties in gang zetten.

Met vriendelijke groet,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN RENKUM

de secretaris,

M.J.J. (Marcel) Wagener

de burgemeester,

A.M.J. (Agnes) Schaap

Een afschrift van deze brief is verzonden aan: griffie@renkum.nl

Onderwerp

Bestuurlijke reactie *Onderzoeksrapport Subsidies in Renkum*

Datum

21 januari 2025

Ons kenmerk

Pagina

2

Nawoord rekenkamer

We danken het college voor reactie op het rekenkameronderzoek naar subsidies in Renkum.

De rekenkamer begrijpt dat het college verwijst naar het recente verleden, waarin met de raad is gesproken over de gemeentelijke subsidies en besluiten zijn genomen over aanpassingen van het subsidieproces en informatie in planning & control documenten. Uit ons rekenkameronderzoek blijkt echter dat de verbeteringen vanaf 2021 vooral op het uitvoeringsproces zijn gericht. Wat betreft informatievoorziening is de verbetering beperkt: het subsidieregister van Renkum bevat geen directe informatie over de doeltreffendheid van de subsidies, omdat verwijzing naar beleidsdoelen ontbreekt.

De rekenkamer ziet, anders dan het college, wel mogelijkheden voor concrete verbeteringen van het gebruik van subsidie als beleidsinstrument binnen het gemeentelijk beleid. In het rekenkameronderzoek staan aanbevelingen over kaderstelling: subsidies als sturingsinstrument beter positioneren, de ASV evalueren en zo nodig actualiseren, en versterking van de koppeling tussen beleidsdoelen en subsidieverlening. Het rekenkameronderzoek geeft ook aanbevelingen om de controlerende rol van de gemeenteraad te verbeteren, met verantwoordingsinformatie over doeltreffendheid en doelmatigheid van subsidies.

De rekenkamer waardeert het zeer dat het college met de gemeenteraad de informatievoorziening rond subsidies wil bespreken. De rekenkamer adviseert de gemeenteraad om het rekenkameronderzoek te gebruiken om met het college in gesprek te gaan om de kaderstellende en controlerende van de raad verder te versterken, met meer focus op inzicht in resultaten en doeltreffendheid van subsidies en minder op het uitvoeringsproces van subsidieverlening.

De rekenkamer kijkt met belangstelling uit naar reactie van de raad.

Nota van bevindingen

1. Aard en omvang van subsidies in Renkum

In dit hoofdstuk geven we inzicht in de omvang en aard van de verschillende subsidies die de gemeente Renkum verstrekt. Hierbij kijken we naar de subsidies die verstrekt zijn in de periode 2020–2023 voor het sociaal domein, cultuur en toerisme. Daarmee geeft dit hoofdstuk antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

1. *Welke (soorten) subsidies worden er verstrekt in de gemeente Renkum?*
2. *Wat is de totale omvang van subsidies die in de periode 2020–2023 door de gemeente Renkum zijn verstrekt?*
3. *Aan welke partijen en voor welke activiteiten verstrekt de gemeente Renkum subsidies?*

1.1 Kader voor subsidieverstrekking

De Algemene wet bestuursrecht (Awb) is het landelijk juridisch kader voor subsidies en definieert een subsidie als volgt:

"De aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten." ²

Gemeenten leggen de regels voor subsidies vast in een Algemene Subsidieverordening (hierna: ASV). In de ASV wordt opgenomen op welke gronden een gemeente subsidie kan verstrekken, welke voorwaarden hieraan verbonden worden en hoe de mandaten voor het verstrekken van subsidie zijn geregeld. De gemeente Renkum gaat uit van bovenstaande subsidiedefinitie in haar Algemene Subsidieverordening (2014). De gemeenteraad heeft de ASV in 2013 vastgesteld. De ASV van de gemeente Renkum is in lijn met de landelijke wet- en regelgeving. In hoofdstuk 2, paragraaf 2.3. worden de regels en voorwaarden uit de ASV nader toegelicht.

1.1.1 Subsidieverstrekking kan plaatsvinden op acht verschillende domeinen

In de ASV staat dat Renkum subsidies kan verstrekken voor de activiteiten in het maatschappelijk belang op acht beleidsterreinen:³

Werk & Inkomen

Zorg, educatie en maatschappelijke participatie

Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen en wonen

Milieu, natuur en duurzaamheid

Veiligheid

Verkeer

Sport, kunst & cultuur

Bedrijvigheid, recreatie en toerisme

In de praktijk zet Renkum alleen subsidies in als sturingsinstrument voor de domeinen sociaal domein, cultuur en toerisme, zo blijkt uit het subsidieregister van de gemeente. Op de andere domeinen verstrekt Renkum zelf geen subsidies (meer). In 2019 was de gemeente Renkum genoodzaakt om bezuinigingen door te voeren. Destijds is door de raad besloten om de subsidies op het gebied van sport stop te zetten (met uitzondering van zwem- en gehandicaptensport).⁴ Daarnaast wordt in de

² Algemene wet bestuursrecht, artikel 4:21

³ Algemene Subsidie Verordening 2014, artikel 2, gemeente Renkum

⁴ Perspectiefnota 2019 – 2023, gemeente Renkum, vastgesteld op 26 juni 2019

voor dit onderzoek gevoerde gesprekken aangegeven dat bijvoorbeeld op het gebied van ruimtelijke ontwikkelingen vaak wordt gewerkt met een inkoopopdracht en niet met subsidies. Verder zijn er wel subsidies beschikbaar op het gebied van duurzaamheid, zoals voor verduurzaming van bijvoorbeeld woningen. Deze worden verstrekt via het Regionaal Energieloket en worden veelal gefinancierd vanuit SPUK's (Specifieke uitkeringen vanuit het Rijk).

1.2 Soorten subsidies in Renkum

1.2.1 De gemeente Renkum verstrekt eenmalige subsidies en subsidies per jaar

De gemeente Renkum verstrekt twee verschillende soorten subsidies, namelijk eenmalige subsidies en subsidies per jaar. Een eenmalige subsidie is voor incidentele projecten of incidentele activiteiten. Voorbeelden daarvan zijn een subsidie (€ 50.000) voor de realisatie van geluidsschermen bij de padel- en tennisclub en een subsidie (€ 500) voor een jubileumconcert van het Oosterbeeks Kamerkoor. Een subsidie per jaar is ten behoeve van structurele projecten of activiteiten. Dit type subsidie is bijvoorbeeld verstrekt aan de Bibliotheek en aan Veilig Thuis Gelderland-Midden voor het uitvoeren van hun taken.

Zicht op subsidies: openbaar register

De gemeente Renkum beschikt over een openbaar subsidieregister dat in te zien is op de website van de gemeente. Het openbaar subsidieregister bevat alleen de verstrekte subsidies op de domeinen sociaal domein, cultuur en toerisme. In dit onderzoek kijken we daarom naar deze drie beleidsterreinen. Het subsidieregister laat niet zien aan welke beleidsdoelstellingen de subsidie bijdraagt of onder welk domein de subsidie valt. Hierdoor is er niet direct inzicht in de doelmatigheid – en treffendheid van de subsidies. In het subsidieregister van 2022 ontbreken de activiteiten waarvoor de subsidies zijn verstrekt. Het register van 2021 laat dit maar voor een deel zien. De subsidieregisters van 2020 en 2023 bevatten een korte beschrijving van de activiteiten.

Renkum schaaft de subsidie voor de padel- en tennisclub in het subsidieregister onder subsidies voor het sociaal domein, cultuur en toerisme. Uit een brief van het college blijkt dat de subsidie verstrekt is om een handhavingsprobleem in verband met geluidsoverlast te voorkomen. In die zin zou de subsidie geschaard kunnen worden onder het domein Veiligheid, maar het is niet duidelijk waarom daar niet voor is gekozen.⁵

In de ASV van Renkum is geen ruimte voor het verstrekken van meerjarige subsidies. Het voordeel van meerjarige subsidies voor een gemeente is dat zij dan één keer een aanvraag krijgt en één keer de subsidie vaststelt. Dit leidt tot minder administratieve last. Dit geldt ook voor de aanvrager. Echter, het verstrekken van een meerjarige subsidie betekent ook dat een gemeente voor langere tijd gebonden is aan een bepaalde subsidie. Dit terwijl het budget nog niet bekend is voor die jaren. Gesprekspartners geven aan dat in 2014 bewust is gekozen om geen meerjarige subsidies te verstrekken, vanwege voorgaande reden. In de praktijk kunnen subsidies per jaar ook niet zomaar worden gestopt. Deze subsidies worden over een periode van enkele jaren afgebouwd.

⁵ Raadsinformatiebrief *eenmalige subsidie geluidsscherm Stichting Paviljoen Bakkershaag*, gemeente Renkum, 12 december 2023

Redelijke termijn bij weigering van subsidie.⁶

De gemeente moet bij de afbouw van subsidies volgens de Algemene wet bestuursrecht een redelijke termijn hanteren: *Indien aan een subsidie-ontvanger voor drie of meer achtereenvolgende jaren subsidie is verstrekt voor dezelfde of in hoofdzaak dezelfde voortdurende activiteiten, geschiedt gehele of gedeeltelijke weigering van de subsidie [...] slechts met inachtneming van een redelijke termijn.*

1.3 Omvang subsidies in Renkum

Jaarlijks besteedt de gemeente Renkum een klein deel van haar begroting aan subsidies. Het gemiddelde aandeel van de verstrekte subsidies ten opzichte van de begroting in de periode 2020–2023 bedroeg ongeveer 2%. In de periode 2020–2023 is Renkum aan meer organisaties subsidies gaan verstrekken: van 29 organisaties in 2020 naar 71 organisaties in 2023. Tabel 1 laat de omvang van de verstrekte subsidies zien en het aandeel ten opzichte van de begroting. Tabel 2 geeft het aantal verstrekte subsidies weer.

Omvang verstrekte subsidies sociaal domein, cultuur en toerisme in euro's					
Jaar	2020	2021	2022	2023	Totaal
Eenmalige subsidies	0	45.149	16.500	253.107	314.756
Subsidies per jaar	1.472.088	1.910.613	2.046.179	2.042.145	7.461.695
Totaal	1.472.088	1.955.762	2.062.679	2.295.251	7.776.451
Omvang begroting	82.545.000	86.000.000	88.000.000	101.000.000	n.v.t.
Percentage van begroting	1,78%	2,27%	2,34%	2,27%	n.v.t.

Tabel 1 Omvang verstrekte subsidies gemeente Renkum sociaal domein, cultuur en toerisme

Aantal verstrekte subsidies sociaal domein, cultuur en toerisme					
Jaar	2020	2021	2022	2023	Totaal
Eenmalige subsidies	0	3	2	23	28
Subsidies per jaar	29	38	46	48	161
Totaal	29	41	48	71	189

Tabel 2 Aantal verstrekte subsidies gemeente Renkum sociaal domein, cultuur en toerisme

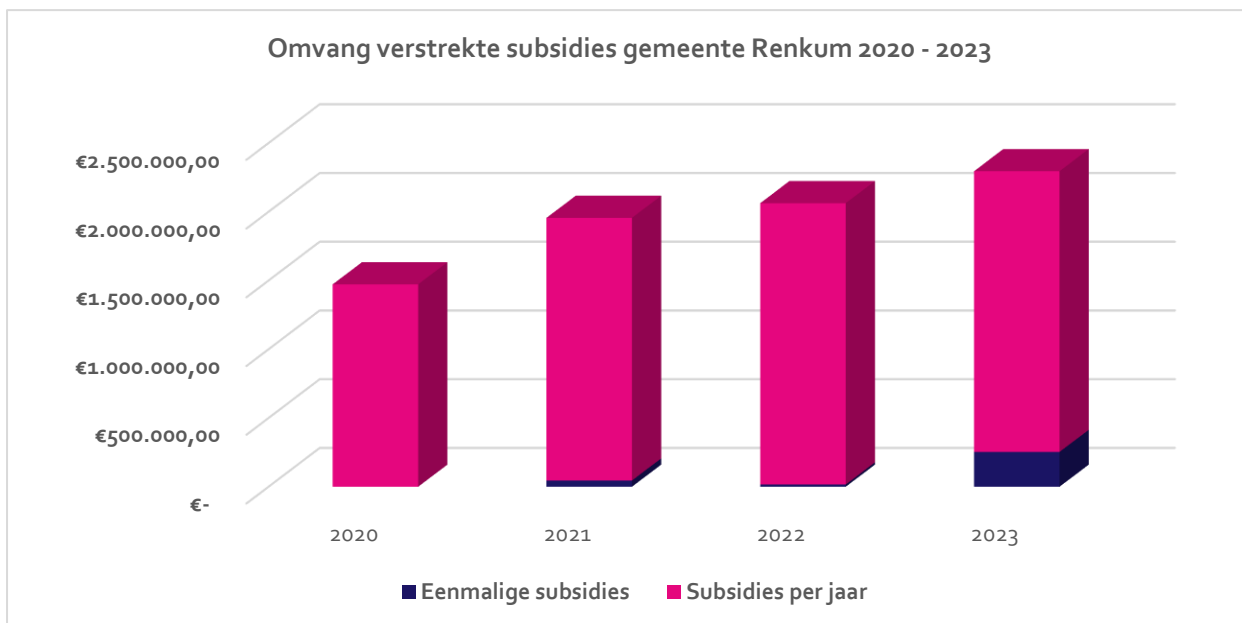
In tabel 2 is te zien dat in 2023 aanzienlijk meer eenmalige subsidies zijn verstrekt dan in de jaren 2020–2022. Dit gaat om zowel subsidies in het sociaal domein als voor cultuur. De bibliotheek ontvangt jaarlijks het hoogste subsidiebedrag. Dit is elk jaar rond de € 840.000 voor het uitvoeren van haar taken. Stichting Veilig Thuis en de GGD Gelderland-Midden ontvangen beide jaarlijks rond de € 16.000 voor de uitvoering van hun taken. Kleinere subsidieontvangers zijn bijvoorbeeld stichting Pegalex en stichting Hulpdienst voor Elkaar. De eerste ontvangt jaarlijks ongeveer € 400 voor het organiseren van een Airborne Solex Toertocht. De tweede biedt hulp aan inwoners totdat er beroepsmatige hulp gerealiseerd kan worden en ontvangt hiervoor ongeveer € 1.000. Een overzicht van alle subsidieontvangers in de periode 2020 – 2023 is opgenomen in bijlage 2.

Hoewel het aandeel van de begroting redelijk gelijk blijft, is de omvang van de subsidies wel gestegen. Dit komt duidelijk naar voren in figuur 1. Een verklaring voor een deel van deze stijging is dat de

⁶ Algemene wet bestuursrecht, artikel 4:51

gemeenteraad in 2023 een bedrag van € 100.000 beschikbaar heeft gesteld voor het uitvoeringsplan van de Cultuurvisie. Een deel van dit bedrag is reeds ingezet voor het verstrekken van eenmalige subsidies. In hoofdstuk 2 wordt hier nader op ingegaan.

Figuur 1 Omvang verstrekte subsidies gemeente Renkum 2020-2023

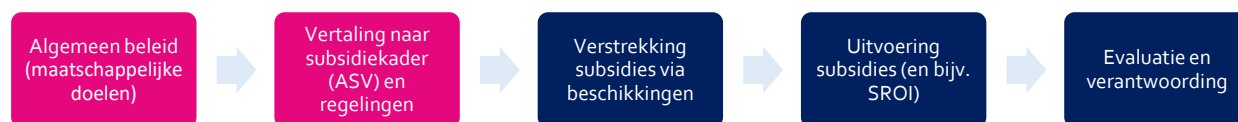

2. Beleid in beeld

In dit hoofdstuk brengen we het beleid rondom subsidieverstrekking in de gemeente Renkum in beeld. We richten ons in dit onderzoek op subsidieverstrekking voor de domeinen cultuur, toerisme en het sociaal domein. Daarom staan we stil bij de doelstellingen en ambities voor deze domeinen. Ook brengen we de beleids- en uitvoeringskaders voor de gemeentelijke subsidieverstrekking in kaart. Daarnaast kijken we naar de rolverdeling tussen het college en de raad bij subsidies. Daarmee geven we antwoord op de volgende deelvragen:

4. Welke doelen en ambities heeft de gemeente Renkum voor gemeentelijke subsidieverstrekking geformuleerd?
5. Wat zijn de beleids- en uitvoeringskaders voor gemeentelijke subsidieverstrekking?
6. Wat is de rolverdeling tussen college en raad bij het subsidiebeleid van de gemeente Renkum?

Figuur 2 laat de vijf onderdelen van het proces van subsidieverstrekking zien:

Figuur 2 Proces van subsidieverstrekking

In dit hoofdstuk worden de eerste twee blokken van het figuur behandeld, namelijk de beleidsambities en het subsidiekader van de gemeente Renkum. In de blauwe kaders zijn bevindingen uit het casusonderzoek opgenomen.

2.1 Doelen en ambities voor subsidieverstrekking

2.1.1 Subsidies zijn een middel om beleidsdoelstellingen te bereiken

De gemeente Renkum beschikt niet over een subsidiebeleid met een visie op of ambities en doelstellingen voor subsidies. Gesprekspartners van de gemeente onderschrijven dit en geven aan dat beleidsdoelstellingen gelden als uitgangspunt voor het verstrekken van subsidies. Kortom, subsidies dragen bij aan het bereiken van deze doelstellingen. Hieronder is daarom eerst in kaart gebracht welke beleidsambities er zijn voor het sociaal domein, cultuur en toerisme. Daarna beschrijven we hoe deze ambities terugkomen in het verstrekken van subsidies.

2.2 Beleidsambities Sociaal Domein, Cultuur & Toerisme

2.2.1 Renkum wil (in de toekomst) haar inwoners betrekken bij verdeling van subsidies

Het coalitieakkoord voor de periode 2022–2026 bevat de beleidsvoornemens van de coalitie. Eén voornemen is dat Renkum graag dicht bij haar inwoners wil staan. Om die reden wil de gemeente de pilot *Renkum Doet* opzetten. Het idee achter de pilot is dat inwoners gezamenlijk invloed krijgen op het verdelen van subsidies. Inwoners kunnen hun voorkeur aangeven voor een organisatie waar subsidie aan wordt verleend. Het betreft hier subsidies voor maatschappelijke of culturele doelen.⁷ De pilot is nog niet concreet uitgewerkt en er is nog geen zicht op de termijn waarop de pilot start. In de Perspectiefnota 2024-2028 stond het voornemen om de pilot te schrappen, maar de raad heeft op 27

⁷ Collegeperspectief 2022-2026 Renkum in bloei, p. 9

juni 2024 een amendement aangenomen waarin besloten wordt de pilot door te laten gaan.⁸ In het vernieuwde coalitieakkoord van september 2024⁹ staat de pilot *Renkum Doet* niet genoemd. Het uitvoeren van de pilot zou een andere manier van subsidieverstrekking inhouden dan tot nu toe door de gemeente gehanteerd, waarbij inwoners inspraak hebben op de verdeling van het gemeentelijk budget.

2.2.2 Beleidsdoelen Sociaal Domein

Renkum beschikt over een Kadernota Sociaal Domein. De gemeenteraad heeft deze kadernota vastgesteld op 30 oktober 2019. De inzet van de kadernota is dat iedere inwoner van Renkum veilig, gezond, zo zelfstandig mogelijk en met plezier kan leven en haar/zijn talenten kan ontwikkelen. Renkum zet (ook) subsidies in om dit te bewerkstelligen. De kadernota benoemt dat de gemeente subsidies inzet voor algemene en vrij toegankelijke voorzieningen, zoals bijvoorbeeld de bibliotheek.

Daarnaast wil de gemeente Renkum de zelf- en samenredzaamheid van inwoners verbeteren, zodat er minder beroep wordt gedaan op gemeentelijke maatwerkvoorzieningen, bijvoorbeeld in de WMO.¹⁰ De gemeente heeft met het oog hierop zeven doelen opgesteld waaraan activiteiten waarvoor subsidie wordt verstrekt, moeten bijdragen:¹¹

1. *De activiteiten zijn bedoeld voor de samenredzaamheid van inwoners van de gemeente Renkum;*
2. *De activiteiten zijn gericht op het vergroten van de zelfredzaamheid voor onze inwoners van alle leeftijden: ontlasten van mantelzorgers, kleiner beroep op formele zorg, zelfstandig thuis kunnen wonen;*
3. *Bij de activiteiten wordt er zoveel als mogelijk combinatie gezocht met andere initiatieven, dat kan gelegen zijn in gezamenlijk gebruik van accommodaties, of in een gezamenlijk aanbod voor verschillende doelgroepen, etc.;*
4. *De activiteit stimuleert ontmoeting van diverse inwoners in wijk (dorp)en buurt;*
5. *Bij de aanvraag voor activiteiten wordt vooraf een prognose gemaakt van de behoefte die bestaat aan die activiteit en het te verwachten bereik;*
6. *Een subsidieaanvraag wordt hoger gewaardeerd als deze bijdraagt aan een oplossing voor maatschappelijke problematiek;*
7. *Een subsidie wordt hoger gewaardeerd als het initiatief van inwoners bijdraagt aan de vermindering van het beroep op gemeentelijk gefinancierde maatwerkvoorzieningen.*

Concrete voorbeelden van activiteiten die de gemeente Renkum subsidieert zijn koffieochtenden, collectieve vormen van dagbesteding en initiatieven waarbij jongeren gestimuleerd worden hun talenten en sociale vaardigheden te ontwikkelen.

Subsidieaanvragen in het sociaal domein worden beoordeeld aan de hand van wegingscriteria

De gemeente Renkum beoordeelt subsidieaanvragen in het sociaal domein aan de hand van een aantal wegingscriteria, waar in totaal 100 punten te verdienen zijn. Deze criteria zijn opgenomen in bijlage 3. Een initiatief verdient meer punten als een activiteit de samenredzaamheid van inwoners verhoogt en de activiteit bijdraagt aan een oplossing voor een maatschappelijk probleem. Als voorbeeld noemt Renkum onder andere schuldenproblematiek. Dit laat zien dat de ambities van het sociaal domein zijn terug te zien in de wegingscriteria voor subsidieverstrekking. De aanvraag moet minimaal 60 punten scoren om in aanmerking te komen voor een subsidie.¹²

⁸ Amendement bij Perspectiefnota, *Renkum doet*, 27 juni 2024

⁹ *Bouwen aan Vertrouwen, hernieuwd coalitieakkoord 2024*

¹⁰ *Kadernota Sociaal Domein, Gemeente Renkum*

¹¹ *Nadere regels subsidie algemene voorzieningen Sociaal Domein 2017, p. 2*

¹² *Nadere regels subsidie algemene voorzieningen Sociaal Domein 2017*

2.2.3 Beleidsdoelen toerisme

De gemeenteraad van Renkum heeft op 22 december 2021 de visie *Recreatie en Toerisme* vastgesteld. Deze visie bevat de volgende doelen voor het domein toerisme:¹³

- *We willen kwalitatief en duurzaam toerisme in de gemeente Renkum. Hetzelfde geldt voor recreatie.*
- *We streven naar een gepaste groei van de vrijetijdseconomie waarbij er een goede balans is tussen recreatie en toerisme, natuur en leefbaarheid. Dit houdt in dat recreatief-toeristische ontwikkelingen moeten passen bij het profiel van Renkum en de identiteit van onze gemeente versterken.*
- *Toerisme moet in goede balans zijn met de leefomgeving en ontwikkelingen moeten van toegevoegde waarde zijn voor onze inwoners en ondernemers.*
- *We streven ernaar om de leefbaarheid voor onze eigen inwoners te vergroten.*

In de gesprekken komt niet naar voren dat deze visie en bovenstaande doelstellingen als uitgangspunt worden gebruikt bij het toekennen van subsidies. Ook de visie zelf spreekt niet over de inzet van de subsidies om deze doelstellingen te bereiken.

2.2.4 Beleidsdoelen cultuur

Cultuur is belangrijk voor Renkum. In het collegeperspectief 2022-2026 is afgesproken om een nieuwe visie op cultuur op te stellen. *Verhalen Verbinden* is de titel van deze nieuwe cultuurvisie. Hierin definieert Renkum cultuur als volgt:

"[...] het verbindende woord van kunst, geschiedenis en erfgoed uit het heden en het verleden. Naast onder meer muziek, architectuur, film, debat, dans, theater, poëzie en beeldende kunst horen ook monumenten, archeologische vondsten, de Airborne geschiedenis en historische en hedendaagse verhalen tot de cultuur van Renkum."

De gemeenteraad heeft deze visie vastgesteld op 29 maart 2023. Gesprekspartners geven aan dat de visie het uitgangspunt is voor het verstrekken van subsidies op cultuurgebied. De gemeente Renkum richt zich in haar visie op drie pijlers:

1. **Het erfgoed.** *De gemeente Renkum zet in op het behoud en beheer van monumenten, grafheuvels en landgoederen en buitenplaatsen.*
2. **De Airborne geschiedenis.** *De gemeente Renkum vindt het belangrijk om bewustzijn en belangstelling te creëren voor de Slag om Arnhem.*
3. **De kunstenaarsgemeente.** *De gemeente Renkum wil haar identiteit als kunstenaarsgemeente versterken. Dit houdt in dat ze amateurkunst wil stimuleren en ruimte wil creëren voor kunstenaars.*

De Cultuurvisie heeft ook een uitvoeringsplan. Hierin staan verschillende initiatieven bij elk van de drie pijlers van de visie. De initiatiefnemers moeten in hun activiteitenplan laten zien op welke manier activiteiten bijdragen aan de drie pijlers. De gemeenteraad heeft een incidenteel bedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van het uitvoeringsplan.¹⁴ Gesprekspartners geven aan dat deze eenmalige subsidie dient als een startkapitaal voor culturele initiatieven. Het idee daarachter is dat de initiatiefnemers hierna op 'eigen benen' kunnen staan.

¹³ Visie recreatie en toerisme, Gemeente Renkum, 2021, p. 22

¹⁴ Raadsbrief, Inventarisatie plannen Cultuurvisie 2023-2024, Gemeente Renkum, 27 juni 2023

2.3 Algemene Subsidieverordening (2014)

De ASV vormt samen met de Algemene Wet Bestuursrecht voor de gemeente Renkum het juridisch kader voor subsidieverstrekking. Hieronder gaan we op hoofdlijnen in op de inhoud van de ASV.

2.3.1 De gemeente kan aanvullende voorwaarden stellen aan de subsidieontvanger

In de ASV staat voor welke beleidsterreinen, zoals beschreven in hoofdstuk 1, de gemeente subsidie kan verstrekken. Verder bevat dit kader de bijzondere verplichtingen die gesteld kunnen worden aan een subsidie, namelijk:

1. Bij subsidies van € 50.000 of meer kan het college voorwaarden opleggen over social return (SR) die door de subsidieontvanger wordt geleverd;
2. Het college kan aan een beschikking tot subsidieverlening verplichtingen verbinden met betrekking tot het beheer en gebruik van hetgeen met de subsidie tot stand is gebracht.¹⁵

Social return is een aanpak om meer werkgelegenheid te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Hierbij valt te denken aan het aanbieden van werk- en opleidingsplaatsen voor herintreders, Wajong of langdurig werklozen; maar ook 50+-ers en BBL- en BOL-leerlingen. Dat betekent dat het kan voorkomen dat ontvangers van subsidies van € 50.000 of meer bepaalde inspanningen moeten verrichten om aan de social return voorwaarden te kunnen voldoen. Daarnaast heeft het college de mogelijkheid om aan alle subsidieontvangers bepaalde verplichtingen op te leggen. Deze bijzondere verplichtingen bespreekt de gemeente met de subsidieontvanger bij de behandeling van de aanvraag.

2.3.2 De gemeente Renkum kan subsidie weigeren als niet wordt voldaan aan duurzaamheidseisen of als er onvoldoende wordt samengewerkt met belanghebbenden

De ASV noemt een aantal weigeringsgronden voor de verstrekking van een subsidie. Deze gelden in het geval dat de gemeente redenen heeft om aan te nemen dat:

1. *de activiteiten van de aanvrager niet gericht zullen zijn op de gemeente of onvoldoende ten goede komen van de ingezetenen van de gemeente of niet passen binnen het beleid van de gemeente;*
2. *de activiteiten al door een andere organisatie worden uitgevoerd;*
3. *de aanvrager in onvoldoende mate aantoonbaar rekening houdt met (sociale) duurzaamheidsaspecten;*
4. *de aanvrager in onvoldoende mate samenwerking zoekt met lokale belanghebbenden;*
5. *de gelden niet of in onvoldoende mate besteed zullen worden voor het doel waarvoor de subsidie beschikbaar wordt gesteld;*
6. *de activiteiten reeds plaatsvinden of hebben gevonden voordat een aanvraag om subsidie is ingediend;*
7. *de aanvrager doelstellingen beoogt of activiteiten ontplooit die in strijd zijn met de (communautaire)wet- en regelgeving, het algemene belang of de openbare orde;*
8. *de activiteiten in hoofdzaak op zuiver politieke of godsdienstige gronden worden ontplooid;*
9. *de aanvrager ook zonder subsidieverstrekking over voldoende middelen kan beschikken om de kosten van de activiteiten te dekken, hetzij uit eigen middelen, hetzij uit middelen van derden.*

Het opnemen van weigeringsgronden is gebruikelijk en de opgenomen gronden in de ASV van de gemeente Renkum zijn in lijn met andere gemeenten; het is niet meer dan logisch dat de gemeente Renkum geen subsidie wil verlenen aan activiteiten die niet gericht zijn op de gemeente Renkum of aan

¹⁵ Algemene subsidieverordening gemeente Renkum 2014, art. 3.1.

activiteiten die al door een andere organisatie worden uitgevoerd. Uit weigeringsgronden 3 en 4 blijkt weer dat de gemeente Renkum veel waarde hecht aan duurzaamheid en samenwerking binnen de gemeente: als een aanvrager onvoldoende rekening houdt met duurzaamheid of te weinig samenwerking zoekt met lokale belanghebbenden, kan dat een reden zijn om de subsidie te weigeren. Gesprekspartners geven aan dat subsidies in de praktijk worden afgewezen als er geen budget meer is of omdat een regeling is komen te vervallen. Daarbij is in de gevoerde gesprekken wel de nuance gemaakt dat in voorkomende gevallen de raad kan worden geraadpleegd om extra budget vrij te maken. Bijvoorbeeld wanneer er sprake is van een subsidieaanvraag door een ontvanger die een essentieel onderdeel van het gemeentelijke beleid uitvoert.

2.3.3 Aanvraag- en beslistermijnen voor subsidies zijn opgenomen in de verordening

De ASV beschrijft ook de termijnen voor aanvraag en vaststelling van een subsidie.¹⁶ Deze termijnen verschillen voor een subsidie per jaar en een eenmalige subsidie. Een aanvrager vult hiervoor het door het college vastgestelde formulier in. Een aanvraag voor een subsidie per jaar dient uiterlijk 1 mei voorafgaande aan het kalenderjaar waarin de activiteiten plaatsvinden te worden ingediend. Een subsidie voor 2026, dient uiterlijk 30 april 2025 aangevraagd te worden. De aanvraag voor vaststelling van de subsidie per jaar dient uiterlijk 1 april volgend op het jaar waarin de activiteiten zijn verricht te worden ingediend door de subsidieontvanger.

De termijnen voor een eenmalige subsidie zijn korter. Een aanvraag voor een eenmalige subsidie dient ten minste acht weken voor het plaatsvinden van de activiteiten ingediend te worden. De aanvraag voor vaststelling dient de ontvanger van de eenmalige subsidie uiterlijk 13 weken na het verrichten van de activiteiten in. Het college kan in bijzondere gevallen afwijken van deze termijnen. Deze bijzondere gevallen worden niet beschreven in de ASV.

Het college beslist over de aanvraag van subsidies per jaar. Bij een subsidie beslist het college uiterlijk voor 31 december van het jaar waarin de aanvraag is ingediend. De ASV benoemt geen termijn voor de aanvraag van een eenmalige subsidie. Het college beslist binnen 13 weken na indiening van de aanvraag om vaststelling van een subsidie. Deze termijn kan met acht weken worden verlengd. In het laatste hoofdstuk gaan we in op de vaststelling en verantwoording bij de verschillende subsidies.

2.3.4 Aanvullende kaders uit de Algemene Wet Bestuursrecht

In de Algemene Wet Bestuursrecht staat dat een gemeente een subsidie weigert als hierdoor het subsidieplafond wordt overschreden (4:25). Ook kan een gemeente een subsidie niet verstrekken als zij een gegronde reden heeft om te verwachten dat de subsidie niet juist wordt ingezet of er onjuiste gegevens zijn verstrekt (4:35).

Het subsidieplafond is het totaalbedrag dat beschikbaar is voor subsidies in de gemeente. In Renkum kan de raad een subsidieplafond vaststellen in de programma's van de begroting. Als in de begroting niet duidelijk in een programma staat wat het subsidieplafond is, is het college bevoegd om het subsidieplafond vast te stellen. Indien de begroting nog niet is vastgesteld door de raad, kan de gemeente een subsidie goedkeuren onder de voorwaarde dat dit geld beschikbaar wordt gesteld. In principe neemt de gemeente de aanvragen voor subsidies in volgorde van binnenkomst in ontvangst, tenzij het college andere criteria bekend heeft gemaakt.

---

¹⁶ Algemene subsidieverordening gemeente Renkum 2014, art. 7 t/m 10

2.4 Rolverdeling raad en college bij kaderstelling subsidies

2.4.1 Rol van het college

De financiële verordening van Renkum bevat de uitgangspunten op het gebied van het financiële beheer, de financiële organisatie en het beleid van de gemeente. De raad heeft deze verordening in 2021 vastgesteld. In deze verordening staat dat het college zorgdraagt voor het beleid en de interne regels bij subsidies.¹⁷

Financiële verordening gemeente Renkum (2021)

Artikel 24 Financiële organisatie

Het college draagt zorg voor:

h. het beleid en de interne regels voor de steunverlening en de toekenning van subsidies aan ondernemingen en instellingen;

Het college van Renkum kent net als de meeste andere gemeenten geen portefeuillehouder subsidieverlening. De bestuurlijke verantwoordelijkheid hiervoor is belegd bij de portefeuillehouders van de verschillende beleidsterreinen. In de praktijk blijkt dat de portefeuillehouder Sociaal Domein en de portefeuillehouder Cultuur & Toerisme voornamelijk op hoofdlijnen betrokken zijn bij het verstrekken van subsidies. Het college neemt bij subsidies van € 50.000,- en hoger een besluit over de subsidieverstrekking. Voor subsidies van deze orde grootte geldt dat er vaak op bestuurlijk niveau periodiek overleg is tussen de gemeente en de ontvanger, zo blijkt uit de gevoerde interviews. Daarnaast worden de portefeuillehouders, wanneer daar aanleiding voor is, tijdens de wekelijkse portefeuillehoudersoverleggen op de hoogte gehouden over bijzonderheden in subsidietrajecten. Dit komt in de praktijk een enkele keer voor.

2.4.2 Rol van de gemeenteraad

Hoewel het college zorgdraagt voor het beleid en de regels rondom subsidies, heeft de raad van Renkum ook een kaderstellende rol bij het vaststellen van de ASV. De raad heeft met de vaststelling van deze verordening de verantwoordelijkheid voor de uitvoering hiervan bij het college gelegd:

Algemene Subsidieverordening gemeente Renkum (2014)

Artikel 2 Reikwijdte

1. Het college is belast met de uitvoering van deze verordening binnen de door de raad gestelde financiële en beleidskaders.
3. Het college kan ter uitvoering van deze verordening nadere regels vaststellen.

Verder stelt de raad jaarlijks de begroting vast, waarin de financiële kaders (waaronder voor subsidieverstrekking) staan. Ook stelt de raad de beleidskaders vast, waarin de doelstellingen staan waarvoor de subsidies worden ingezet. De raad heeft de mogelijkheid om bij aanvang van de raadsperiode aan te geven welke extra paragrafen hij zou willen zien in de jaarstukken.¹⁸ In de jaren 2020, 2021 en 2022 bevatte de begroting van Renkum een apart hoofdstuk voor subsidies. Hierin zijn ook de subsidieplafonds voor de programma's Samenleving en Omgeving opgenomen.

Vanaf 2023 ontbreekt deze paragraaf in de P&C-cyclus. Bij vaststelling van de Perspectiefnota 2022–2026 heeft de raad van Renkum besloten om deze paragraaf te schrappen uit de P&C-cyclus. De onderbouwing hiervoor is geweest dat de paragraaf niet verplicht was en geen volledig inzicht gaf. Er

¹⁷ Financiële verordening gemeente Renkum (2021)

¹⁸ Financiële verordening gemeente Renkum (2021), Artikel 2 lid 5

was bijvoorbeeld geen inzicht in de afwikkeling en verantwoording van de subsidies in de voorgaande jaren. Destijds is een amendement om deze paragraaf te behouden ingetrokken, nadat de portefeuillehouder toegezegd heeft om een actueel subsidieregister op te leveren.¹⁹

---

¹⁹ Raadsvoorstel *Perspectiefnota 2022–2026*, gemeente Renkum, 28 september 2022 / Amendement, *Paragraaf subsidies*, Gemeentebelangen Renkum, 28 september 2022

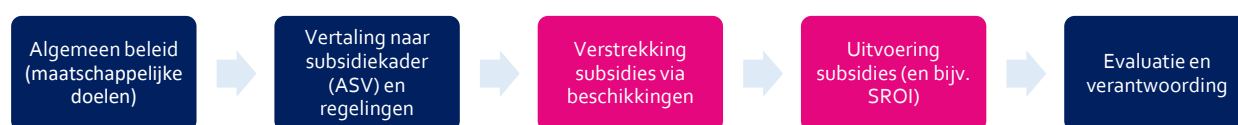

3. Praktijk van subsidieverlening

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe het subsidieverleningsproces in de praktijk vorm krijgt. Ook kijken we hierbij naar de informatievoorziening aan inwoners en organisaties over het doen van een subsidieaanvraag en staan we, door middel van een casusonderzoek, stil bij de ervaringen van subsidieaanvragers. In de blauwe kaders staan telkens bevindingen uit het casusonderzoek. Daarmee geeft dit hoofdstuk antwoord op de volgende vragen:

7. *Hoe ziet het proces van subsidieverstrekking er in de praktijk uit?*
8. *Op welke wijze worden inwoners en organisaties van de gemeente Renkum op de hoogte gesteld van subsidies en de mogelijkheden voor aanvraag van subsidies?*
9. *Hoe ervaren subsidieaanvragers het proces van het doen van een subsidieaanvraag?*

Figuur 3 laat de vijf onderdelen van het proces van subsidieverstrekking zien:

Figuur 3 Proces van subsidieverstrekking

In dit hoofdstuk worden het derde en vierde blok behandeld, namelijk de verstrekking van subsidies en de daadwerkelijke uitvoering (zoals doorlopende toetsing en SROI).

3.1 Subsidieverstrekking: het interne en het externe perspectief

De gemeentelijke organisatie van Renkum heeft een intern werkproces voor zowel het verlenen van een subsidie als voor het vaststellen van een subsidie. Hierbij maakt de organisatie ook gebruik van een checklist. Er zitten enkele verschillen tussen het proces voor een eenmalige subsidie en een subsidie per jaar. Hieronder doorlopen we het proces van subsidieverstrekking. Hierbij kijken we zowel naar het perspectief van de aanvrager als van de gemeente. De ervaringen van subsidieaanvragers staan in de blauwe blokken bij de desbetreffende fase.

3.1.1 Informatievoorziening over de aanvraag van subsidies

De [website²⁰](https://www.renkum.nl/inwoners/Subsidies_en_leningen/Subsidies_sociaal_domein_cultuur_en_toerisme) van de gemeente Renkum bevat informatie voor organisaties die een subsidie willen aanvragen voor een activiteit die valt binnen het sociaal domein, cultuur en toerisme. Gesprekspartners geven aan dat er daarnaast geen proactieve informatievoorziening vanuit de gemeente plaatsvindt over de aanvraag van subsidies aan organisaties. Enerzijds omdat de subsidiemogelijkheden bij de meeste organisaties vaak al bekend zijn, bijvoorbeeld omdat ze al een langere subsidierelatie hebben met de gemeente. Anderzijds ook omdat de gemeente Renkum kampt met minder budget voor subsidies.

Gesprekspartners geven aan dat de stakeholders actief betrokken zijn geweest bij het opstellen van de Cultuurvisie. Hierbij is ook aandacht geweest voor de mogelijkheid om een eenmalige subsidie aan te vragen. Daarnaast organiseert de gemeente Renkum nu ook twee keer per jaar een bijeenkomst voor

²⁰ https://www.renkum.nl/inwoners/Subsidies_en_leningen/Subsidies_sociaal_domein_cultuur_en_toerisme

de culturele stakeholders. Deze bijeenkomst is gericht op onderlinge ontmoeting en uitwisseling van ideeën tussen de verschillende culturele partijen in Renkum. De gedachte van de gemeente hierbij is ook dat organisaties elkaar vinden in het gezamenlijk opzetten van activiteiten.

3.1.2 Aanvraag van eenmalige subsidie en subsidie per jaar

Een aanvraag voor een eenmalige subsidie dient, conform de ASV, ten minste acht weken voor aanvang van de activiteit ingediend te worden. Een aanvraag voor een jaarlijkse subsidie moet voor 1 mei van het voorafgaande jaar van de beoogde subsidieverstrekking gedaan worden. In tabel 3 staat een overzicht van de informatie die een subsidieaanvrager voor een eenmalige subsidie of subsidie per jaar dient aan te leveren.

Informatie	Eenmalige subsidie	Subsidie per jaar
Contactgegevens	Ja	Ja
Activiteit en doelstelling van de activiteit	Ja (eenmalig project of eenmalige activiteit)	Ja
Gevraagd bedrag	Ja	Ja
Beleidsveld	Ja	Nee
Datum, duur en locatie van activiteit	Ja	Nee
Eventuele samenwerkingspartners	Ja	Nee
Op andere plek subsidie aangevraagd?	Ja	Nee
Verplicht meesturen Begroting en activiteitenplan/ productenboek	Ja	Ja
Verplicht meesturen Prestatiegegevens	Ja, als onderdeel van activiteitenplan	Ja

Tabel 3 Inhoud aanvraagformulier eenmalige subsidie en subsidie per jaar

Eenmalige subsidie

Het pdf-formulier voor het aanvragen van een eenmalige subsidie is niet elektronisch in te vullen. Dat betekent dat aanvragers het formulier moeten printen, met pen invullen, ondertekenen en eventueel inscannen. Op het formulier staat niet duidelijk vermeld waar het formulier naartoe gestuurd dient te worden: er staat 'naar het college', maar of dit per briefpost verzonden moet worden of naar een bepaald emailadres gestuurd kan worden, is onduidelijk.

Subsidie per jaar

Anders dan op het aanvraagformulier voor een eenmalige subsidie, hoeft hier niet ingevuld te worden of er samenwerkingspartners zijn en of er ergens anders subsidie is aangevraagd. Ook wordt hier niet gevraagd naar het beleidsveld en de locatie van de activiteit. In tegenstelling tot het formulier voor eenmalige subsidies, staan op het aanvraagformulier voor jaarlijkse subsidies wel instructies over waar het formulier naartoe gestuurd moet worden: het kan per post naar het college worden gestuurd, maar ook per mail naar subsidie@renkum.nl.

Doordat het proces laagdrempelig is ingericht, via het formulier, staat de hoogte van de subsidie in verhouding tot de werklast voor de aanvragende organisatie.

Uit het casuonderzoek blijkt dat de subsidieaanvragers het formulier prettig vinden. Wel zouden ze het handiger vinden als het formulier voor éénmalige subsidies elektronisch invulbaar zou zijn. Eén aanvrager geeft aan een eigen format te gebruiken voor de subsidieaanvraag. Voor één subsidieaanvrager sluit het moment van indienen aanvraag (voor 1 mei) niet goed aan bij zijn eigen

begrotingscyclus. Rond 1 mei is de nieuwe begroting van de subsidieaanvrager namelijk nog niet gereed, waardoor het lastig is om dan al een gedetailleerde subsidieaanvraag te doen. Het zou voor deze subsidieaanvrager handiger zijn als de deadline voor de subsidieaanvraag later in het jaar is.

3.1.3 Het interne perspectief: werkproces gemeente bij een subsidieaanvraag

De subsidieaanvraag wordt vooral getoetst op administratieve en financiële criteria

De gemeente Renkum beschikt over een werkproces voor de behandeling van een subsidieaanvraag. Subsidieaanvragen – met name aanvragen voor jaarlijkse subsidies – komen voornamelijk binnen via subsidie@renkum.nl. Een enkele keer komt een subsidie aanvraag via het Klantcontactcentrum binnen. De subsidiecoördinator sociaal domein gebruikt een checklist voor de beoordeling van de aanvraag. Hier kijkt de subsidiecoördinator naar de volledigheid van de aanvraag. Als de aanvraag niet compleet is, stuurt de coördinator de aanvrager bericht om de subsidieaanvraag te corrigeren en/of de ontbrekende stukken alsnog in te dienen (zie artikel 8 ASV).

Door middel van de checklist kan de beleidsadviseur of subsidiecoördinator controleren of de aanvraag compleet is. Daarnaast biedt de checklist hulp bij het beoordelen van de aanvraag. Zo bevat de checklist punten als *Hoe beoordeel je het activiteitenplan/productenboek en prestatiegegevens? (voldoende duidelijk, kwaliteit, inhoud van de activiteiten/prestaties waarvoor subsidie wordt gevraagd, relatie met beleidsdoelstelling genoemd in de productbegroting van het betreffende beleidsterrein)*. De focus van de checklist ligt op administratieve en financiële criteria: past de subsidieaanvraag binnen de begroting, klopt de begroting, is er een voorschot nodig. De checklist bevat ook een onderdeel of de aanvraag inhoudelijk binnen het beleid past. Hoe deze toetsing wordt gedaan is niet beschreven.

Het proces van subsidiebeschikking is afhankelijk van het gevraagde subsidiebedrag

Als de subsidieaanvraag compleet is, stuurt de subsidiecoördinator de aanvraag door naar de beleidsadviseur van het desbetreffende beleidsterrein. De beleidsadviseur doet dit o.a. aan de hand van de reeds aangemaakte checklist. Hier beoordeelt de beleidsadviseur de kwaliteit van het activiteitenplan en de prestatiegegevens. Aan de hand van de beoordeling stelt de beleidsadviseur de conceptbeschikking op. De subsidiecoördinator legt alles vast in het zaakstelsel. Bij aanvragen hoger dan € 50.000 is er een andere werkwijze. De beleidsadviseur bespreekt deze subsidieaanvragen met financiën, juridische zaken en/of de bestuurder. De beleidsadviseur maakt een B&W-voorstel, waarover het college een besluit neemt.

De subsidiebeschikkingen worden ondertekend door de bevoegde functionaris. Dit verschilt per omvang van een subsidie. Dit overzicht staat in tabel 4. De subsidiecoördinator verstuurt de getekende subsidiebeschikking naar de aanvrager. De subsidiecoördinator stuurt de subsidiebeschikkingen en een aanmeldformulier naar de afdeling financiën. Financiën verwerkt de aanmeldingen en voert de bedragen in het systeem in, om dit vervolgens door te sturen naar de budgethouders voor het accorderen. De subsidiecoördinator controleert of het proces conform de procesflow is verlopen en kijkt tevens of alle vereiste en benodigde documenten in het zaakstelsel zijn opgenomen. De subsidie wordt daarna uitbetaald aan de aanvrager.

Beslissing tot verlening van subsidies met omvang	Bevoegd bestuursorgaan	Mandaat
€ 0 – € 25.000	College	Gemeentesecretaris Managers (ondermandaat)
€ 25.000 – € 50.000	College	Gemeentesecretaris
€ 50.000 - hoger	College	geen

Uit het casuonderzoek blijkt dat subsidieaanvragers de tijd tussen subsidieaanvraag en beschikking soms als te lang ervaren. Enkele subsidieaanvragers hebben de ervaring dat het nodig is om de gemeente een aantal keer te bellen of mailen voordat de gemeente een beslissing over hun aanvraag maakt.

3.1.4 Totstandkoming prestatieafspraken

De subsidieaanvrager levert een activiteitenplan of productenboek aan, waarin naar voren komt waarvoor de subsidie wordt ingezet. Indien de activiteiten binnen het gemeentelijk beleid passen, verleent de gemeente de subsidie. Uit de dossiers van de gemeente is niet altijd duidelijk hoe de toetsing van activiteitenplannen of productenboeken aan gemeentelijke doelstellingen plaatsvindt. Ook komt hier niet naar voren in welke mate een activiteit bijdraagt aan het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen. In de beschikking staan soms nog aanvullende prestatieafspraken vanuit de gemeente. Al met al stellen de subsidieontvangers zelf vaak de prestatieafspraken op, waaraan getoetst wordt bij de verantwoording.

Vanuit het casuonderzoek blijkt dat een aanvullende prestatieafpraak door de gemeente wordt opgesteld bij de activiteiten die raken aan Airborne. De subsidieaanvragers dienen gebruik te maken van de communicatietoolkit van de Stichting Airborne Region om de activiteiten onder de aandacht te brengen. Deze prestatieafspraken kan de gemeente maken dankzij artikel 3.1. uit de ASV.

In het volgende hoofdstuk gaan we in op de verantwoording van subsidieontvangers over de inzet van de subsidies.

Verplichting voor subsidieontvanger vanuit de gemeente.²¹

Een gemeente kan op basis van de Awb verplichtingen opleggen aan een subsidieontvanger. Deze kunnen betrekking hebben op :

- De aard en omvang van de activiteiten en de verantwoording hierover (Art 4 :37)
- *Verplichtingen die strekken tot verwezenlijking van het doel van de subsidie* (Art 4 :38). Dit betreffen afspraken waarvan de gemeente verwacht dat dit bijdraagt aan het behalen van de doelstelling.
- Verplichting over de inzet van middelen of activiteit die niet bijdragen aan het behalen van de doelstelling, kunnen alleen opgelegd worden als dit wettelijk bepaald is (Art 4 :39).

3.2 Herijking van het subsidieproces (2020)

Het college heeft in 2020, naar aanleiding van de motie *herijking subsidies en gemeentelijke bijdragen*²², een analyse laten uitvoeren van het subsidieproces van Renkum. Een extern bureau heeft dit uitgevoerd met als doel om de kwaliteit en de rechtmatigheid van het subsidieproces te vergroten. Hieruit kwamen vier knelpunten in het subsidieproces naar voren:²³

²¹ Algemene wet bestuursrecht, artikel 4:37 – 4:39

²² Motie *herijking subsidies en gemeentelijke bijdragen*, gemeenteraad Renkum, 6 november 2019 / Raadsbrief motie herijking subsidies, 13 april 2021

²³ NCOD, *Rapportage procesoptimalisatie*, 17 december 2020

1. Het ontbreekt aan heldere en standaard werkinstructies. Hierdoor is er onduidelijkheid over taken, rollen en mandateringen.
2. De subsidieaanvragen komen via verschillende kanalen bij de gemeente binnen, omdat niet duidelijk is aangegeven waar men de aanvraag in kan dienen.
3. Beleidsmedewerker of –ondersteuner vult handmatig de checklists in voor de accountant.
4. Er is geen compleet en foutvrij subsidieregister voor de accountant. Hiermee voldoet Renkum niet aan de wettelijke regelgeving.

3.2.1 De gemeentelijke organisatie heeft de knelpunten grotendeels opgepakt.

De gemeentelijke organisatie heeft in 2021 een ander extern bureau gevraagd om een advies te schrijven over hoe de gemeente deze knelpunten dient op te pakken. De gemeente Renkum heeft hier deels invulling aan gegeven. Sinds 2021 heeft de gemeente Renkum werkinstructies voor de behandeling van subsidieaanvragen en het vaststellen van subsidieaanvragen. Ook is de functie van subsidiecoördinator geïntroduceerd. Het idee is dat de subsidieaanvragen binnenkomen bij deze subsidiecoördinator. Daarnaast is sinds 2021 weer een volledig subsidieregister beschikbaar bij de gemeente Renkum. Het is niet duidelijk of het derde knelpunt met betrekking tot de checklists voor de accountant is opgepakt.²⁴

De ambtelijke gesprekspartners geven aan dat de bovenstaande advisering en evaluatie hebben bijgedragen aan het verbeteren van het subsidieproces. Het interne werkproces is helder. Het halen van de termijnen bij aanvraag en vaststelling zijn echter nog wel een punt van aandacht. Andere aandachtspunten zijn de kennisborging en continuïteit met betrekking tot subsidies. Binnen de gemeente zijn maar een paar medewerkers betrokken bij dit proces. Als voorbeeld wordt ook genoemd dat een aanvraag wel eens langere tijd kan blijven liggen, als een medewerker langere tijd niet beschikbaar is.

---

²⁴ Extern bureau, Verslag / verantwoording Advisering subsidieverstrekking Sociaal Domein Gemeente Renkum, april 2021

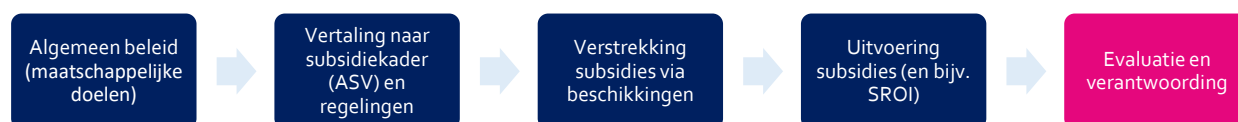

4. Monitoring en verantwoording

In het vierde hoofdstuk gaan we in op verantwoording van subsidieontvangers over de inzet van subsidies en op welke wijze de gemeente de effecten van deze subsidies monitort. Dit hoofdstuk kijkt ook naar de manier waarop het college de gemeenteraad informeert over de subsidies. Daarmee geeft dit hoofdstuk antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

12. Op welke manier leggen subsidieontvangers verantwoording af over de inzet van subsidies?
13. Hoe worden de effecten van de subsidies gemonitord?
14. Hoe wordt de gemeenteraad geïnformeerd over subsidieregelingen en over de effecten van subsidies?

Figuur 4 laat de vijf onderdelen van het proces van subsidieverstrekking zien:

Figuur 4 Proces van subsidieverstrekking

In dit hoofdstuk wordt het vijfde en laatste blok behandeld, namelijk de evaluatie en verantwoording van de verstrekte subsidies.

4.1 Verantwoording van subsidies door subsidieontvangers

Renkum heeft geen vaste afspraken over en/of momenten waarop tussentijdse monitoring van de effecten van subsidies plaatsvindt. Gesprekspartners geven aan dat de beleidsadviseurs ongeveer vier keer per jaar overleg voeren met de grotere subsidieontvangers, zoals bijvoorbeeld de Bibliotheek en Stichting MEE Gelderse Poort. Veelal vindt achteraf verantwoording plaats over de inzet van de subsidies. Op dat moment beoordeelt de gemeente of de effecten van de subsidie behaald zijn.

De wijze van verantwoordingen over prestatiegegevens en/of prestatieafspraken verschilt per subsidieontvanger. De gemeente kan een subsidie van minder dan € 25.000 bij verlening al vaststellen. In de gesprekken wordt aangegeven dat in de praktijk subsidies onder de € 5.000 meestal direct worden vastgesteld. In dat geval vindt er tussentijds en achteraf geen verantwoording plaats over de subsidie, tenzij vooraf anders is afgesproken. In tabel 5 staat de wijze van verantwoording bij de verschillende omvang van subsidie:

Tabel 5 Verantwoording en vaststelling van subsidies in de gemeente Renkum

Omvang subsidie	Verantwoording en vaststelling
€ 0 – € 25.000	Subsidie wordt direct vastgesteld, tenzij het college anders bepaalt.
€ 25.000 – € 50.000	Subsidieaanvragers dienen een aanvraag tot vaststelling in.
€ 50.000 - hoger	De voorwaarden uit de Awb zijn van toepassing. Subsidieaanvragers dient ook een accountantsverklaring aan te leveren.

De gemeente Renkum heeft hiervoor een aanvraagformulier vaststelling van subsidies, waarmee achteraf de prestatie wordt vastgesteld. Dit formulier is hetzelfde voor *subsidies per jaar* en *eenmalige subsidies*. Bij de aanvraag voor vaststelling dient de subsidieontvanger een jaarrekening en inhoudelijk

jaarverslag (waaruit blijkt dat de doelstelling is behaald) mee te sturen. Voor *subsidies per jaar* zonder ontheffing, dient ook een accountantsverklaring opgestuurd te worden. Subsidieontvangers van een *subsidie per jaar* dienen uiterlijk een halfjaar na het jaar van inzet van subsidie een aanvraag om vaststelling in te dienen.²⁵

Uit het casuonderzoek komen verschillende beelden naar voren over de wijze van verantwoording. Voor één subsidieaanvrager was het een verrassing dat hij facturen aan moest leveren waaruit bleek dat de activiteit is uitgevoerd. Het was voor deze subsidieontvanger niet duidelijk waarop de vaststelling van de subsidie gebaseerd was. Een andere subsidieontvanger geeft aan dat de termijnen voor het aanleveren van de vaststelling niet goed aansluiten op de praktijk. De aanvraag moet namelijk al ingediend worden voordat de voorgaande subsidie is geëvalueerd en voordat de begroting van de organisatie klaar is.

De subsidiecoördinator checkt de aanvraag tot vaststelling op volledigheid van het dossier en de beleidsadviseur op inhoud. In de onderstaande tabel staat wie uiteindelijk de subsidie vaststelt conform het mandaatbesluit. Bij een mandaatbesluit verstrekt het college het mandaat op een lager niveau in de organisatie. Dit komt overeen met de bevoegde functionarissen voor het verlenen van een subsidie. Bij een subsidie van € 50.000 of hoger zijn ook de voorwaarden uit de Awb van toepassing, waaronder het aanleveren van een accountantsverklaring. Hiervoor kan ontheffing worden verleend.

Beslissing tot vaststelling van subsidies met omvang	Bevoegd bestuursorgaan	Mandaat
€ 0 – € 25.000	College	Gemeentesecretaris Managers (ondermandaat)
€ 25.000 – € 50.000	College	Gemeentesecretaris
€ 50.000 - hoger	College	geen

Tabel 6 Bevoegde functionarissen beslissing vaststelling van subsidies

Er zijn ook gevallen waarbij niet het gehele subsidiebedrag verleend wordt. Bijvoorbeeld als vanuit het jaarverslag niet blijkt dat alle vooraf gestelde prestatiedoelen zijn gehaald. De gemeente kan er dan voor kiezen om een bepaald deel van het eerder verleende bedrag terug te vorderen. In de praktijk komt dit niet vaak voor.

In het casuonderzoek is één casus waar een deel van het bedrag bij vaststelling terugbetaald dient te worden. Uit de verantwoordingsdocumentatie bleek namelijk dat de subsidieontvanger niet volledig aan de prestatieafspraken had voldaan. De subsidieontvanger geeft aan dat dit duidelijk is uitgelegd en onderbouwd door de gemeente. Voor een andere subsidieontvanger was het juist niet duidelijk waarom de subsidie werd vastgesteld, omdat hij alleen de facturen van zijn activiteit hoefde aan te leveren.

²⁵ Sjabloon aanvraagformulier vaststelling subsidie (2019), gemeente Renkum

4.2 Verantwoording van subsidies aan de gemeenteraad

4.2.1 De raad stuurt bij door middel van moties en amendementen

De raad kan bijsturen in het gevoerde beleid door middel van moties en amendementen. In 2019 nam de raad unaniem de motie *Herijking subsidies en gemeentelijke bijdragen* aan. De motie riep het college op om alle subsidies te herijken, in beeld te brengen of de afspraken over subsidies worden nagekomen en de resultaten van de herijking aan de raad voor te leggen.²⁶

Op 13 april 2021 stuurde het college een brief aan de raad naar aanleiding van deze motie. Het college ging hier eerst in op de inhoudelijke herijking van de subsidies. Hierover gaf het college aan dat gemeentelijk beleid centraal staat bij subsidieverstrekking en dat de gemaakte afspraken en uitvoering van met de verschillende partners jaarlijks worden gemonitord. Uit de brief komt niet duidelijk naar voren of het college alle subsidies heeft herijkt. Daarnaast ging het college in op de herijking van het subsidieproces. Het college gaf aan dat het subsidieproces was geanalyseerd en hier een aantal knelpunten uit naar voren kwam. In paragraaf 3.2 is hier reeds op ingegaan. Voor het oppakken van de knelpunten was de introductie van een subsidiecoördinator nodig. De verwachting van het college was dat deze functie vanaf het najaar 2021 georganiseerd konden worden. Hiervoor was een investering van €10.000 opgenomen in de voorjaarsnota.²⁷ De raad heeft deze brief ter kennisname aangenomen en hier niet meer op gereageerd.²⁸

In de periode 2020–2023 diende de raad geen moties of amendementen in over het onderwerp subsidies. Wel is in 2024 bij de behandeling van dekkingsvoorstellen voor de begroting van 2025 een motie aan de orde geweest met betrekking tot subsidieverstrekking. In deze motie werd voorgesteld om de subsidies, in samenspraak met de subsidieontvangers die jaarlijks meer dan € 10.000,- ontvangen, door te lichten of er op doelmatiger wijze gewerkt kon worden. Deze motie is na bespreking in de raad ingetrokken.²⁹ Ook heeft de gemeenteraad door middel van een amendement besloten om de pilot Renkum Doet niet te schrappen uit de Perspectiefnota 2024-2028.

4.2.2 Informatievoorziening aan de gemeenteraad

De informatievoorziening van het college aan de gemeenteraad van Renkum over subsidies vindt plaats via raadsinformatiebrieven, de P&C-cyclus en het openbaar subsidieregister. In 2021 ontving de gemeenteraad een raadsinformatiebrief naar aanleiding van de aangenomen motie *herijking subsidies*. Middels deze brief informeerde het college de raad over de herijking van het subsidieproces en de evaluatie van dit proces. Het college is daarbij op hoofdlijnen ingegaan op de bevindingen uit de evaluatie (zie ook paragraaf 3.2) en gaf daarbij aan hoe het college werk wilde maken van de diverse verbeterpunten.³⁰ De raad is niet geïnformeerd over de uiteindelijke implementatie hiervan. Daarnaast ontving de raad eind 2023 een raadsinformatiebrief over de verleende subsidie aan Stichting Paviljoen Bakkershaag voor de realisatie van een geluidsscherm. Het college geeft hierover aan dat deze subsidie niet voorzien was bij de begroting en daarom leidt tot een nadeel in de jaarrekening.³¹

Daarnaast vond de informatievoorziening aan de gemeenteraad over subsidies in de periode 2020-2022 ook plaats via de P&C-cyclus. In deze jaren staat evenals in de begroting, een losse paragraaf subsidies in de jaarstukken. Vanuit de BBV³² is het voor de gemeente niet verplicht om deze paragraaf

²⁶ Motie *herijking subsidies en gemeentelijke bijdragen*, gemeenteraad Renkum, 6 november 2019

²⁷ Raadsbrief *motie herijking subsidies*, 13 april 2021

²⁸ Verslaglegging van de Raadscommissie, gemeente Renkum, 16 juni 2021

²⁹ Motie *Doelmatigheid en herwaardering subsidieafspraken*, 1 oktober 2024

³⁰ Raadsinformatiebrief *motie herijking subsidies*, gemeente Renkum, 13 april 2021

³¹ Raadsinformatiebrief *eenmalige subsidie geluidsscherm Stichting Paviljoen Bakkershaag*, gemeente Renkum, 12 december 2023

³² *Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten*

op te nemen in de jaarrekening. Deze subsidieparagraaf is geen verantwoording van alle wel of niet verstrekte subsidies. Het betreft een overzicht van een aantal begrotingsonderdelen van de programma's Samenleving en Omgeving, waarvan het volgens het college van belang kan zijn om dit te volgen. De paragraaf gaat in op de financiële afwijkingen tussen de begroting en de jaarstukken. Naast de financiële verschillen bevat deze paragraaf ook een overzicht van de subsidies die per programma verstrekt zijn. Dit betreft echter geen volledig overzicht van alle subsidies die al dan niet zijn verstrekt.³³ Vanaf 2023 is de keuze gemaakt door het college om deze paragraaf niet meer op te nemen in de jaarrekening.

Het openbaar subsidieregister van de gemeente Renkum is inzichtelijk op haar website. Dit betreft een overzicht van de verstrekte subsidies voor de beleidsterreinen Sociaal Domein, Cultuur en Toerisme. Hier ontbreekt zoals gezegd een koppeling tussen de verstrekte subsidies en de beleidsterreinen en doelen waar de subsidies een bijdrage aan dienen te leveren.

Al met al vindt de informatievoorziening aan de raad vooral op financieel vlak plaats. De raad heeft inzicht in de bedragen die verstrekt worden aan subsidie. De raad heeft echter geen inzicht in de maatschappelijke effecten, oftewel de bijdragen van subsidies aan het realiseren van de ambities van de gemeente. Ook is de informatievoorziening in de periode 2020–2023 summierder geworden, doordat de subsidieparagraaf geen vast onderdeel meer is van de P&C-cyclus.

---

³³ Jaarstukken 2020, 2021, 2022, *Paragraaf 8 subsidies*, Gemeente Renkum

Bijlage 1. Geraadpleegde bronnen

Schriftelijke documentatie

Voor de geraadpleegde schriftelijke documentatie wordt verwezen naar de voetnoten in de rapportage.

Gevoerde interviews

Funcie	Datum
Betrokken beleidsambtenaren	2 oktober 2024
Portefeuillehouder Cultuur & Toerisme	2 oktober 2024
Portefeuillehouder Sociaal Domein	31 oktober 2024

Telefonische gesprekken

Organisatie	Datum
Bibliotheek Veluwezoom (2023)	24 september 2024
Airbornemuseum (2022)	24 september 2024
Stichting de Zonnebloem (2022)	24 september 2024
Pegalex (2021)	24 september 2024
MEE Gelderse Poort (2020)	24 september 2024
Wodanseck (2023)	25 september 2024

Bijlage 2. Overzicht subsidieontvangers Renkum

Hieronder staat een overzicht van alle partijen die subsidie hebben ontvangen in de periode 2020 – 2023 van de gemeente Renkum.

Subsidies per jaar

Subsidieontvanger	Jaren
Airborne Battle Wheels	2020, 2021, 2022, 2023
Airborne Museum	2020, 2021, 2022, 2023
Alzheimer Nederland	2023
Bibliotheek Veluwezoom	2020, 2021, 2022, 2023
Bredeplein	2021, 2022
Buurthuis van het Talent	2021, 2022, 2023
Candles On Wargraves Oosterbeek	2023
De Zonnebloem Renkum/Heelsum	2020, 2022, 2023
Dorpsplatform Oosterbeek White Ribbon Mile	2021
Gehandicaptensportvereniging De Waag	2022, 2023
GGD Gelderland-Midden/VGGM	2021, 2023
Goed Gestart Renkum	2023
Halt	2021, 2022, 2023
Hart Veilig	2021, 2022, 2023
Het Park Vertelt	2021, 2022, 2023
Hospice	2021, 2022, 2023
Hulpdienst voor Elkaar	2021, 2022, 2023
Humanitas	2020, 2021
Kunst en Muziek op Zondag	2022, 2023
Kunst in zes dorpen	2020, 2021, 2022, 2023
Marius van Beek	2020
MEE Gelderse Poort	2020, 2021, 2022, 2023
Museum Veluwezoom	2020, 2021, 2022, 2023
Odensehuis Doorwerth	2023
PPO De Link	2022, 2023
ProPersona	2022
Rechtswinkel Renkum	2020, 2021, 2022, 2023
Renkum Hart Veilig	2020, 2023
Renkum Leeft	2020, 2021, 2022, 2023
Renkumse Zwem en poloclub (RZC)	2021, 2022, 2023
Scarabee	2020, 2021, 2022, 2023
Slachtofferhulp Nederland	2020, 2021, 2022, 2023
Stichting Regionaal Bureau Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen	2020, 2021, 2022

Stichting Pegalex	2020, 2021, 2022, 2023
Stichting Rijnovervaarten	2020, 2021, 2022, 2023
Stichting Streekomroep Gelderland	2020, 2021, 2022, 2023
Stichting Taptoe Oosterbeek	2020, 2021, 2022, 2023
Stichting Toerisme Lage Veluwe	2020, 2021, 2022
Stichting Vrijwillige Hulpdienst voor Elkaar	2020
Stichting White Ribbon Mile	2022
Stichting Woest en Bijster	2022
Stichting federatie Blaasmuziekverenigingen gemeente Renkum	2023
Stichting Leergeld	2021, 2022
Stichting PAS	2020, 2021, 2022, 2023
Stichting Talent	2020
Veilig Thuis	2020, 2021, 2022, 2023
Vereniging War Department	2021, 2022, 2023
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden	2020, 2022
Vluchtelingenwerk	2021, 2022, 2023
Voedselbank Neder-Veluwe	2022, 2023
Voetbalvereniging Redichem	2023
Woest & Bijster	2021, 2022, 2023
Zwem en instructiebad Oosterbeek	2020, 2021, 2022, 2023

Eenmalige subsidies

Subsidieontvanger	Jaren
Beheerstichting De Oosterbeeksche Padvinders Schoonoord	2023
Betuwe on Stage	2023
Cultuur- en ontmoetingscentrum Kreek Oosterbeek	2023
Dance4fit	2023
De Zoomerij IDO	2023
DPF Oosterbeek - Renkumse Open Monumentendag Commissie	2023
Energiewinkel Renkum	2023
Excelsior Renkum	2023
Kulturwerkplaats	2023
MEE Plus	2023
Oosterbeeks Kamerkoor	2023
Ouderen Bond	2021
Renkum Hart Veilig	2023
Renkum voor Elkaar Huis van Renkum	2023
RIBW Arnhem & Veluwe	2023
Scarabee (onderzoek)	2022
Seniorenbond	2023
St. Bewonersbedrijf Renkum Ons Middelpunt	2021
Stichting CultuRe	2023
Stichting Dorpsplatform Oosterbeek	2023
Stichting Kunstdorp Wofheze	2023
Stichting Oase Oosterbeek	2023
Stichting Paviljoen Bakkershaag	2023
Stichting Theaterwerkplaats Kazou	2023

Bijlage 3. Wegingscriteria subsidieaanvraag sociaal domein

criterium	Aantal punten
De activiteiten zijn bedoeld voor de samenredzaamheid van inwoners van de gemeente Renkum: hiermee wordt bedoeld, dat er een toename is van vrijwillige inzet, van bewonersinitiatief en van sociale cohesie.	10
De activiteiten zijn gericht op het vergroten van de zelfredzaamheid voor onze inwoners van alle leeftijden: ontlasten van mantelzorgers, kleiner beroep op formele zorg, zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Het gaat hier niet alleen om de doelgroep ouderen of volwassenen, maar ook om de doelgroep jongeren voor wie de activiteiten een verhoging van zelfredzaamheid betekenen. De activiteiten zijn gericht op het gezond, veilig en actief opgroeien van jeugd en jongeren en/of op het voorkomen van problemen in opvoeden en opgroeien en het versterken van de eigen kracht in het oplossen van deze problemen.	10
Bij de activiteiten worden er zoveel als mogelijk combinaties gezocht met andere initiatieven, dat kan gelegen zijn in gezamenlijk gebruik van accommodaties, of in een gezamenlijk aanbod voor verschillende doelgroepen, etc.	10
De activiteit stimuleert ontmoeting van diverse inwoners in wijk (dorp) en buurt	10
Bij de aanvraag voor activiteiten wordt vooraf een prognose gemaakt van de behoefte die bestaat aan die activiteit en het te verwachten bereik.	20
Een subsidieaanvraag wordt hoger gewaardeerd dan andere aanvragen als deze bijdraagt aan een oplossing voor maatschappelijke problematiek. Het kan gaan om verschillende thematiek, bijvoorbeeld het sociaal geïsoleerd zijn van groepen inwoners, of bijvoorbeeld toenemende schuldenproblematiek.	20
Een subsidie wordt hoger gewaardeerd als het initiatief van inwoners bijdraagt aan de vermindering van het beroep op gemeentelijk gefinancierde maatwerkvoorzieningen.	20

